

Marjo Luoma vie

Muurahaishappoa maailmalle

■ **Prosessiteknikan osaaja**
Marjo Luoma viettää matkailukuelämää ja nauttii työstään täysin siemauksin.

Sisko Loikkanen

Marjo Luoma ihastelee ääneen Taminco Finland Oy:n ikkunasta avautuvia näkymiä Helsingin Salmisaarella. Itse hän työskentelee – ehkä

onnekseen – yhtiön Oulun-toimipisteessä.

”Jos olisin töissä täällä, katselisin vain tuota merimaisemaa”, akvarellimaalausta harrastava nainen nauhahtaa.

Luoma syntyi Kajaanissa, jossa hän vietti ”perinteisen, onnellisen lapsuuden”. Isä oli postin palveluksessa ja yrittäjä-äiti pyöritti lounasravintolaa, jossa jälkikasvukin sai ensimmäiset työkokemuksensa.

Luoma kuului ensimmäiseen tyt-

tösukupolveen, joka hyväksyttiin aiemmin poikakouluna toimineeseen Vuohengin lukioon. Syksyllä 1979 hän aloitti prosessiteknikan opinnot Oulun yliopistossa. Pääaineekseen hän valitsi lämpö- ja diffuusioteknikan.

Diplomi-insinöörin paperit ahkera opiskelija sai käteensä viidessä vuodessa. Työelämän aloittaminen ei kuitenkaan ollut aivan yksinkertaista.

”Naisia ei kutsuttu edes haastatteluihin, ainakaan niissä yrityksissä, joihin itse hain.”

Tekesissä sattui kuitenkin olemaan avoinna teollisuussihteeriharjoittelijoiden paikat eri maissa, ja Luoma pääsi harjoitteluun Bonniin. Saksasta palattuun hän päätti kerätä lisää osaamista ja palasi yliopistoon lukemaan muun muassa kauppatieteitä ja tietojenkäsittelyä.

Ensimmäinen työ löytyi Kemirasta, jolle Luoma teki myös tekniikan lisensiaattityönsä. Siinä hän sovelsi – yhtenä ensimmäisistä – virtauslaskentaa mallintamistutkimukseen.

”Kemira valmisti metallikenoisia pakokaasukatalysaattoreita autoihin, ja minä selvitin laskennallisesti niiden parempaa toimivuutta perinteisiin keraamisesta materiaalista valmistettuihin kennokatalysaattoreihin verrattuna.”

Lisensiaattitutkimuksensa rinnalla Luoma kasvatti perhettään. Urakan alkuvaiheessa syntyi **Jaakko**, ja valmista tuli, kun äiti palasi sorvin ääreen **Katriinan** vartuttua vuoden ikäiseksi.

Pian toisen äitiyslomansa jälkeen Luoma siirtyi Kemira Chemicalsiin. Siellä hänen kontolleen tulivat EU:n rahoittamat tutkimushankkeet, joihin yhtiö osallistui. Projekteissa tutkittiin kiintokatalysaattoreita vetyperoksidin valmistuksessa, joten virtauslaskennan osaamiselle oli jälleen käyttöä.

Marjo Luoma pitää itseään analyttisenä ja matemaattisena ihmisenä. ”Katson yksityiskohtia mutta aina myös isoa kuvaa.”

Marjo Luoma

- Syntynyt Kajaanissa vuonna 1960, ylioppilas 1979.
- Diplomi-insinööri 1984, jatko-opiskelija ja assistentti 1984–1987, tekniikan lisensiaatti 1996, Oulun yliopisto.
- Teollisuussihteeriharjoittelija Saksan Bonnissa 1987–1988.
- Kemirassa tutkija 1988–1998, muurahaishappoliiketoiminnan tuotepäällikkö 1998–2005, Chemsolutions-yksikön Pharma-, Chemicals- ja De-icing-liiketoimintojen johtaja 2005–2012, orgaanisten happojen tuotelinjojen vetäjä 2012–2014.
- Tamincon Animal Nutrition -yksikön tuotelinjan vetäjä 2014–2016.
- Eastman Chemicals Companyn Animal Nutrition -yksikön Global Business Demand Manager 2016–.
- Asuu Oulussa. Naimisissa, kaksi aikuista lasta.
- Harrastaa mm. kirjallisuutta, liikuntaa ja akvarellimaalausta.

Tutkijasta tuotepäälliköksi

Vuonna 1998 Kemirassa kartoitettiin henkilöstön osaamista ja kiinnostusta siirtyä uusiin tehtäviin.

”Itse kerroin työskennelleeni jo kymmenen vuotta tutkijana ja olevani halukas tekemään muutakin. Niin minulle tarjottiin tuotepäällikön paikkaa yhtiön muurahaishappoliiketoiminnassa.”

Muurahaishappo on yleiskemikaali, jota käytetään niin AIV-rehun valmistukseen, pH:n säätöön tekstiili- ja nahkateollisuudessa kuin kemianteollisuuden lähtöaineenakin. Monipuolista ainetta tarvitaan myös vitamiinien ja antibioottien valmistuksessa.

Kemiran Oulun-tehdas oli tehnyt muurahaishappoa lähinnä kotimaan tarpeisiin, mutta nyt tähtäimeen otettiin isommat markkinat. Vienti lähti vetämään niin hyvin, että tuotantovolyymejä piti nopeasti ryhtyä kasvattamaan.

”Kun aloitin, tuotantokapasiteetti oli 50 000 tonnia. Nyt tuotamme vuosittain jo 110 000 tonnia sataprosenttista happoa.”

Vienti laajentui Euroopasta Aasiaan, sittemmin myös Etelä- ja Pohjois-Amerikkaan. Maailmanlaajuisesta viennistä vastanneelle tuotepäällikölle tehtävä tiesi jatkuvaa matkustamista.

”Joka kuukausi vietin ainakin viikon Euroopassa, välistä parikin viikkoa Aasiassa.”

Vaativan yhtälön mahdollisti perheen hyvä tukiverkosto. Lastenhoitoapua tarjosivat niin Luoman eläkkeelle jääneet vanhemmat kuin Oulussa asuneet appivanhemmatkin.

Kun kotiasiat olivat kunnossa, ”kauhean kivasta” työstä oli mahdollisuus nauttia täysin siemauksin.

”Olen ulospäin suuntautunut ja tapan miehelläni uusia ihmisiä. Oli todella mukavaa tutustua erilaisiin asiakkaisiin, kulttuureihin ja kaupantekotapoihin.”

Haasteitakin toki riitti. Insinööriltä puuttui alan koulutus, mutta vienisihetkikollegat antoivat auliisti tämän käyttöön kaiken tietoutensa ja käytännön vinkkinsä. Myös työnantajan tuki oli ”loistavaa”.

Työn ohessa Luoma suoritti MBA-tutkintoa vastaavan Kemiran sisäisen koulutuksen, joka sisälsi yhtiön oman johtamiskoulutuksen lisäksi strategisen johtamisen ja markkinoinnin kursseja eri yliopistoista.

Työympäristö ja tehtävien painopiste olivat kuitenkin jatkuvassa muutoksessa. Muurahaishapporyhmä siirtyi useaan otteeseen yksiköstä toiseen ja yritystoston seurauksena laajeni.

Vuonna 2014 Kemira myi koko liiketoiminnan belgialaiselle Tamincolle, jonka palvelukseen siirryttyään Luoma vastasi yrityksen Animal Nutrition -yksikön tuotelinjoista.

Seuraava käänne tuli, kun yhdysvaltalainen Eastman Chemical Company osti Tamincon. Samalla myös yrityksen suomalainen tytäryhtiö Taminco Finland sai uuden amerikkalaisomistajan.

Nyt Luoma tekee työtään Eastmanin Animal Nutrition -yksikössä nimikkeellä Global Business Demand Manager. Matkalaukkuelämä jatkuu, joskin pienimuotoisempana.

”Istun paljon Oulussa puhelin- ja nettipalavereissa, mutta yhden viikon kuukaudesta vietän Belgiassa tai Hollannissa, jossa esimieheni työskentelee.”

Positiivisuuden kautta

Yhä hektisemmäksi käyvän työelämän myllerryksiin sopeutuminen on ollut Luomalle ”yllättävän helppoa”.

”Olen aina napannut muutoksista positiiviset piirteet ja nostanut itsestäni esiin hyvät puoleni jokaista työnkuvaa varten”, hän kertoo asenteestaan.

Koulutustaustasta on ollut paljon hyötyä.

”Niin prosessitekniikan osaamisesta kuin kemian ymmärryksestäkin. Olen tarvinnut myös esimerkiksi koodaajan systemaattista ajattelua, jonka ansiosta olen rohkeasti uskaltanut ottaa käyttöön uusia tietokoneohjelmia.”

Pedanttisena ihmisenä Luoma myöntää olleensa itseään kohtaan hieman armotonkin.

”Olen tehnyt työtä täysipainoisesti ja antautunut täysin myös kodille. Aviomiehelle annoin vapaata heti, kun palasin matkoiltani”, hän hymyilee.

Vuonna 2000 Luomalta diagnosoitiin välilevyn pullistuma, joka pysäytti hänet kokonaan.

”En ollut harrastanut tarpeeksi liikuntaa, johon ei koskaan tuntunut löytyvän aikaa, ja se kostaui.”

Selkäleikkauksen jälkeen hän otti aikaa ”väkisin” ja ryhtyi aktiiviliikujaksi, johon voi törmätä niin kävelylenkillä, hiihtoladulla kuin pilates-tunnillakin.

Mentaaliterveyttään Luoma hoitaa intohimoisella kirjallisuuden lukemisella, joka on aina ollut hänen henkireikänsä. Mieluisia ovat myös käsityöt, ruuanlaitto ja puutarhanhoito.

Joskus mielessä käy ajatus, millaista elämä olisi ollut reumalääkärinä. Se oli koulutytön haaveammatti, sillä moni lähisukulainen oli reumapotilas.

Unelma kariutui siihen, ettei kajaanilaislukiossa tuohon aikaan opetettu pitkän matematiikan opiskelijoille psykologiaa, jota olisi pitänyt osata lääketieteellisen pääsykokeissa.

”Mutta löytyi se oma paikka näinkin, ja aika mielenkiintoinen paikka sitä paitsi. Tuskin olisin reumalääkärinä päässyt reissaamaan näin laajalti ja saanut työssäni näin paljon ystäviä eri puolilta maailmaa.” □

Kirjoittaja on Ylen tiedetoimittaja.
sisko.loikkanen@yle.fi